

Notă Informativă
la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea
obligației de stocare a gazelor naturale

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea obligației de stocare a gazelor naturale (în continuare – *Proiectul hotărârii de Guvern*) a fost elaborat de către Ministerul Energiei.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul menționat este elaborat în scopul executării prevederilor art. 4 alin. (2¹) și art. 108²-108³ din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, în vederea asigurării continuității și securității aprovizionării cu gaze naturale a Republicii Moldova, precum și în scopul implementării prevederilor Regulamentului UE nr. 2022/1032 în ceea ce privește stocarea gazelor naturale transpuse în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

Urmare a Deciziei Consiliului Ministerial nr. 2022/01/MC-EnC din 30.09.2022, Regulamentul UE nr. 2022/1032 a fost inclus în acquis-ul Comunității Energetice. Astfel, Republica Moldova în calitate de Parte Contractantă la Tratatul Comunității Energetice, precum și în virtutea obligațiilor sale de țară candidat la Uniunea Europeană are obligația de a transpune și implementa prevederile Regulamentului UE respectiv, atât în ceea ce privește realizarea obligației de creare și menținere a stocurilor, precum și în partea ce ține de certificarea operatorilor instalațiilor de stocare subterană.

În context, Republica Moldova urmează să preia practica din Statele membre ale Uniunii Europene privind crearea stocurilor de gaze naturale/umplerea instalațiilor de stocare subterană, în conformitate cu Regulamentul UE nr. 2022/1032 de modificare a Regulamentelor (UE) 2017/1938 și (CE) nr. 715/2009 în ceea ce privește stocarea gazelor naturale, care a fost elaborat și aprobat pentru a asigura flexibilitate și reziliență mai mare a pieței europene a gazelor naturale date fiind circumstanțele descrise mai sus.

Republica Moldova nu dispune de capacități de producere a gazelor naturale și este totalmente dependentă de importul de resurse energetice, iar lipsa capacității de stocare în țară a gazelor naturale are ca rezultat o dependență completă de fluxurile neîntrerupte de gaze naturale prin sistemul de transport al Republicii Moldova, pentru a asigura securitatea energetică și a satisface cererea curentă. Astfel, Republica Moldova nu dispune de instalații de stocare subterană, însă țara noastră este înconjurată de state cu o capacitate substanțială de stocare a gazelor (statele părți ale Comunității Energetice și din Statele Membre ale Uniunii Europene), în care furnizorii, traderii de gaze naturale pot stoca gaze naturale pentru a se evita eventuale penurii de gaze naturale, precum și pentru a se gestiona problema creșterilor anormale a prețurilor la gaze.

Spre exemplu, Ucraina are cea mai mare capacitate de stocare a gazelor naturale din Europa, cu un volum de lucru agregat de 31 mlrd. m³ și o rată zilnică de extracție de până la 133 mil. m³/zi,

ceea ce corespunde unei cereri de vârf de peste 15 ori mai mare decât piața de gaze din Republica Moldova. Punctele de interconectare existente între Ucraina și Republica Moldova (Alexeevka, Ananiev, Grebeniki / Căușeni) pot fi utilizate pentru a transporta gazele naturale stocate în instalațiile de stocare subterană ucrainene către sistemul de transport din Republica Moldova. Pe de altă parte, România are o capacitate semnificativă de stocare a gazelor naturale, cu un volum de lucru agregat de 3 mlrd. m³ și o rată zilnică de extracție de până la 30 mil. m³/zi. Gazele stocate în România pot fi transportate în sistemul de transport al Republicii Moldova prin conducta Iași–Ungheni–Chișinău și/sau prin conducta transbalcanică în regim revers.

În conformitate cu prevederile art. 4 alin. (2¹) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, Guvernul întreprinde măsurile necesare pentru a asigura utilizarea, până la 1 noiembrie al fiecărui an calendaristic, a capacității de stocare a gazelor naturale în instalațiile de stocare din alte țări părți ale Comunității Energetice, din statele membre ale Uniunii Europene, care să corespundă unui nivel de cel puțin 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor finali din Republica Moldova, racordați la rețelele de gaze naturale ale operatorilor de sistem licențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici.

Cantitate totală de gaze naturale care face obiectul obligației de stocare de 149,5 milioane m³, ce corespunde unui nivel de 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor finali din Republica Moldova, racordați la rețelele de gaze naturale ale operatorilor de sistem licențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici 2019-2023, a fost stabilită în baza calculelor Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică prezentate către Ministerul Energiei. Urmare a deducerii cantității de gaze naturale de 47,1 milioane m³, ce urmează a fi stocată în calitate de stocuri de securitate începând cu 1 octombrie 2024, SA „Energocom” este impusă obligația de stocare a unei cantități de gaze naturale de 102,4 milioane m³ în instalațiile de stocare din țări părți ale Comunității Energetice și/sau din statele membre ale Uniunii Europene.

În contextul enunțat, în scopul executării de către Guvern a sarcinilor atribuite prin lege, precum și întru realizarea măsurilor necesare asigurării securității energetice a țării, a fost elaborat proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea obligației de stocare a gazelor naturale.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul hotărârii de Guvern nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prin proiectul hotărârii de Guvern se dispune:

- desemnarea SA „Energocom”, întreprindere care deține licență pentru furnizarea gazelor naturale și dispune de experiență în efectuarea tranzacțiilor cu gaze naturale și stocarea acestora, în calitate de titular al obligației de stocare;
- stabilirea măsurilor ce urmează să le întreprindă Societatea pe Acțiuni „Energocom” în contextul desemnării în calitate de titular al obligației de stocare, pentru asigurarea realizării sarcinilor ce rezultă din obligația de stocare a gazelor naturale atribuită;
- stabilirea cantității exacte de gaze naturale care face obiectul obligației de stocare, ce corespunde unui nivel de 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor finali din Republica Moldova, racordați la rețelele de gaze naturale ale operatorilor de sistem licențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici 2019-2023.
- impunerea SA „Energocom” obligației de stocare, în termen de până la 1 octombrie 2024, a unei cantități de gaze naturale de 102,4 milioane m³ în instalațiile de stocare din țări părți ale Comunității Energetice și/sau din statele membre ale Uniunii Europene, urmare a deducerii din cantitatea totală de gaze naturale care face obiectul obligației de stocare (149,5 milioane m³), a cantității de gaze naturale de 47,1 milioane m³, ce urmează a fi stocată în calitate de stocuri de securitate începând cu 1 octombrie 2024;
- stabilirea obligației SA „Energocom” să țină evidența separată a tranzacțiilor încheiate în legătură cu executarea obligației de stocare și să informeze Guvernul, Ministerul Energiei și Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în legătură cu fiecare tranzacție încheiată, cu prezentarea, la cererea acestora, a documentelor aferente;
- stabilirea modului și situațiilor în care cantitățile de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare pot fi puse în circulație pe piața gazelor naturale de către SA „Energocom”.

Totodată, se propune ca prevederile proiectului să intre în vigoare la momentul publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ținând cont de necesitatea aplicării imediate a reglementărilor ce țin de întreprinderea măsurilor necesare pentru asigurarea securității energetice a țării.

5. Fundamentarea economico-financiară

Aprobarea proiectului nu necesită alocarea mijloacelor financiare suplimentare de la bugetul de stat. Conform prevederilor punctului 9 din proiectul hotărârii de Guvern în concordanță cu art. 108³ alin. (5) din Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale, pentru realizarea obligației de stocare, SA „Energocom” poate utiliza resurse proprii sau poate beneficia de împrumuturi externe contractate direct de către acesta – surse financiare recreditate din contul împrumuturilor

de stat externe contractate de Guvern în numele Republicii Moldova, și/sau de resurse financiare alocate din bugetul de stat, cu recuperarea acestora după punerea în circulație a gazelor naturale.

În acest context, este relevant de menționat că, SA „Energocon” dispune surse financiare pentru achiziția, la necesitate, de gaze naturale din sursele financiare alocate în cadrul proiectului „Securitatea Furnizării Gazelor Naturale”, prin valorificarea Acordului de Împrumut semnat între Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare.

Conform proiectului hotărârii de Guvern, se impune SA „Energocon” obligația de stocare, în termen de până la 1 octombrie 2024, a unei cantități de gaze naturale de 102,4 milioane m³ în instalațiile de stocare din țări părți ale Comunității Energetice și/sau din statele membre ale Uniunii Europene, urmare a deducerii din cantitatea totală de gaze naturale care face obiectul obligației de stocare (149,5 milioane m³), a cantității de gaze naturale de 47,1 milioane m³, ce urmează a fi stocată în calitate de stocuri de securitate începând cu 1 octombrie 2024.

Cantitate exactă de gaze naturale care face obiectul obligației de stocare, ce corespunde unui nivel de 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor finali din Republica Moldova, racordați la rețelele de gaze naturale ale operatorilor de sistem licențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici 2019-2023, a fost stabilită reieșind din prevederile art. 4 alin. (2¹) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, precum și în baza calculelor Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică prezentate către Ministerul Energiei prin scrisoarea nr. 04-01/1417 din 14.03.2024.

Totodată, pct. 20 din proiectul hotărârii de Guvern corelat cu prevederile art. 108³ alin. (15) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, prevede că, titularul obligației de stocare căruia i-a fost impusă obligația de stocare poate primi stimulente sau compensații financiare pentru deficitul de venituri sau pentru costurile suportate de aceasta ca urmare a respectării obligației de stocare în cazul în care deficitul sau costurile respective nu pot fi acoperite prin veniturile obținute din activitatea desfășurată în legătură cu executarea obligației de stocare. Stimulentele sau compensațiile financiare se stabilesc în conformitate cu mecanismul prevăzut prin hotărâre de Guvern, în baza calculelor Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Aprobarea proiectului nu atrage după sine necesitatea modificării sau abrogării de acte normative în sensul aducerii acestora în concordanță cu reglementările acestuia.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În conformitate cu prevederile Legii nr.100/2017 privind actele normative, proiectul hotărârii de Guvern urmează a fi transmis spre examinare și avizare autorităților publice responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect și instituțiilor interesate.

De asemenea, în scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul hotărârii de Guvern va fi publicat pe portalul guvernamental particip.gov.md.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul hotărârii de Guvern este supus expertizei anticorupție potrivit art. 35 din Legea cu privire la actele normative, iar rezultatele acesteia vor fi incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul hotărârii de Guvern nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul este supus expertizei juridice în conformitate cu art. 37 din Legea cu privire la actele normative, iar rezultatele acesteia vor fi incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.

11. Constatările altor expertize

Proiectul nu conține prevederi noi cu impact asupra activității de întreprinzător în contextul Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, astfel decăzând necesitatea examinării acestuia de către Grupul de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător. Prin proiectul de hotărâre se propune realizarea de către Guvern a prevederilor art. 4 alin. (2¹) și art. 108²-108³ din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

De asemenea, proiectul nu cade sub incidența altor expertize necesare a fi efectuate în condițiile Legii nr.100/2017.

Secretar general

Andrei GRITCO